

Bruksela, 13 maja 2024 r.
(OR. en)

9863/24

JEUN 112
SOC 358
EDUC 170

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Delegacje
Dotyczy:	Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie na temat pracy z młodzieżą w Europie, która daje siłę

Delegacje otrzymują w załączeniu wyżej wymienioną rezolucję zatwierdzoną przez Radę (ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu) na posiedzeniu w dniach 13–14 maja 2024 r.

Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie na temat polityki w zakresie pracy z młodzieżą w Europie, która daje siłę

RADA UNII EUROPEJSKIEJ I PRZEDSTAWICIELE RZĄDÓW PAŃSTW
CZŁONKOWSKICH ZEBRANI W RADZIE,

PRZYPOMINAJĄC:

1. Wartości Unii Europejskiej zapisane w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE)¹.
2. Że art. 165 ust. 2 i art. 166 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) mają na celu wspieranie rozwoju wysokiej jakości pracy z młodzieżą w Unii za pomocą skoordynowanych środków.
3. Art. 21, 23 i 24 Karty praw podstawowych oraz art. 31 Konwencji ONZ o prawach dziecka².

¹ „Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Wartości te są wspólne państwom członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn.”

² W szczególności prawo do uczestniczenia w zabawach i zajęciach rekreacyjnych, zapisane w art. 31 Konwencji o prawach dziecka, oraz odpowiadający temu prawu obowiązek państw stron dotyczący jego poszanowania i promowania oraz sprzyjania tworzeniu właściwych i równych sposobności dla działalności rekreacyjnej oraz w zakresie wykorzystania czasu wolnego.”

PRZYWOŁUJĄC TŁO POLITYCZNE PRZEDSTAWIONE W ZAŁĄCZNIKU I,
W SZCZEGÓLNOŚCI FAKT, ŻE:

4. Praca z młodzieżą w całej Europie przybiera różne formy i idzie to w parze z różnymi sposobami percepcji, tradycjami, interesariuszami i praktykami – jednak Unia Europejska podjęła starania na rzecz systematycznego i zrównoważonego podejścia do rozwoju pracy z młodzieżą, tak aby stworzyć możliwości i optymalne warunki dla rozwoju młodych ludzi jako jednostek, grup i pokoleń, a jednocześnie prowadziła aktywne i staranne działania, by zaradzić wykluczeniu, prekarności i ubóstwu³.
5. W strategii Unii Europejskiej na rzecz młodzieży na lata 2019–2027 uznano, że praca z młodzieżą odgrywa ważną rolę we wzmacnianiu pozycji młodych ludzi⁴. Strategię tę uzupełnia europejski program pracy z młodzieżą, który ustanawia strategiczne ramy wzmacniania i rozwijania jakości i uznawalności pracy z młodzieżą. Jednym z priorytetów Unii Europejskiej i jej państw członkowskich jest wspieranie rozwoju wysokiej jakości pracy z młodzieżą, zwłaszcza na szczeblu lokalnym.
6. W strategii UE na rzecz praw dziecka uznaje się prawo dzieci do uczestnictwa i zabawy.

³ Przegląd istniejących instrumentów politycznych, które przyczyniły się do rozwoju tego systematycznego i zrównoważonego podejścia – zob. w załączniku do niniejszej rezolucji Schild, H., „Mapping existing European Youth Policy Strategies on Youth Work” („Uporządkowanie istniejących strategii polityki młodzieżowej w zakresie pracy z młodzieżą”), publikacja dotycząca młodzieży, wydana pod auspicjami belgijskiej prezydencji Rady Unii Europejskiej (2024 r.).

⁴ Ponadto poglądy młodych Europejczyków na temat pracy z młodzieżą, mające znaczenie dla niniejszej rezolucji, zostały odzwierciedlone w 11 europejskich celach młodzieżowych.

7. Jednym z głównych zobowiązań Unii Europejskiej i jej państw członkowskich jest walka z wykluczeniem społecznym. Wykluczenie społeczne zagraża dobrostanowi obywateli oraz ogranicza możliwość wyrażania przez nich poglądów i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym.

UZNAJĄC:

8. Wspólne wysiłki Unii Europejskiej za pośrednictwem programu Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności na rzecz wzmocnienia spójności społecznej⁵, promowania aktywnego uczestnictwa i włączenia młodych ludzi, promowania uczenia się pozaformalnego i nieformalnego oraz przyczynienia się do poprawy jakości systemów wsparcia działań młodzieży oraz do zwiększenia zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego w dziedzinie młodzieży w Unii Europejskiej.
9. Wkład Unii Europejskiej w rozwój wysokiej jakości pracy z młodzieżą za pośrednictwem unijnych programów młodzieżowych, w szczególności poprzez partnerstwa na rzecz mobilności i współpracy osób pracujących z młodzieżą, które wspierają również strategiczny rozwój praktyk, pedagogiki i narzędzi, europejski program pracy z młodzieżą, a także poprzez prace partnerstw z zakresu współpracy strategicznych agencji krajowych (SNAC) „Europe Goes Local” i „Democracy Reloading” („Europa schodzi na poziom lokalny” i „Odnowa demokracji”) oraz centra zasobów SALTO.
10. Pierwsza, druga i trzecia Europejska Konwencja w Sprawie Pracy z Młodzieżą oraz ich deklaracje końcowe, wysiłki na rzecz wzmocnienia rozwoju i wdrażania wysokiej jakości pracy z młodzieżą w ramach europejskiego programu pracy z młodzieżą za pośrednictwem procesu bońskiego⁶, a także komplementarność prac podjętych w Radzie Europy w odniesieniu do pracy z młodzieżą, jak podkreślono w strategii UE na rzecz młodzieży na lata 2019–2027.

⁵ Motyw 1 rozporządzenia (UE) 2021/817.

⁶ Proces boński jest wymieniony w europejskim programie pracy z młodzieżą jako proces służący realizacji tego programu.

ODNOTOWUJĄC:

11. Pomysły i opinie młodych ludzi na temat sposobów wzmocnienia kompetencji osób pracujących z młodzieżą do pracy z młodymi ludźmi o mniejszych szansach, wyrażone podczas belgijskiej konferencji UE na temat młodzieży 2–5 marca 2024 r. w Gandawie: młodzi podkreślali, jak ważne jest wspieranie uzawodowienia pracy z młodzieżą, uznanie tej pracy i uczenia się nieformalnego oraz wspieranie włączających przestrzeni. Ich zdaniem można to osiągnąć poprzez inwestycje strukturalne i szkolenia dla osób pracujących z młodzieżą, przy jednoczesnym zapewnieniu budowania zdolności i stałego dialogu między osobami pracującymi z młodzieżą a interesariuszami, takimi jak edukatorzy pozaformalni i nieformalni. Ponadto młodzi ludzie zwracali uwagę na to, że zwiększony dostęp do możliwości finansowania na szczeblu lokalnym, budżet partycypacyjny ukierunkowany na młodzież, zapewnienie zasobów na mobilną pracę z młodzieżą oraz formalne uznanie pracy wolontariuszy z młodzieżą to zasadnicze kroki w kierunku ochrony praw młodych ludzi o mniejszych szansach oraz zwiększenia świadomości i kompetencji niezbędnych do stworzenia włączających, bezpiecznych przestrzeni dla młodych ludzi.

12. Wyniki Europejskiej konferencji na temat lokalnej pracy z młodzieżą i demokracji, która odbyła się 20–23 lutego 2024 r. w Brukseli, oraz wypracowane podczas niej zalecenia dotyczące działania znajdują się w załączniku IV do niniejszej rezolucji. Podczas tej konferencji stwierdzono, że „inwestując w solidną i długoterminową politykę w zakresie lokalnej pracy z młodzieżą, opartą na intensywnym dialogu i uczestnictwie, samorządy lokalne stwarzają solidne warunki dla optymalnego rozwoju lokalnej pracy z młodzieżą. W związku z tym gminy potrzebują ram, aby naszkicować i zainspirować proces budowy trwałych lokalnych systemów wsparcia, dostosowanych do indywidualnych potrzeb. Państwa członkowskie powinny inwestować we wspólne kształtowanie tych ram z podmiotami lokalnymi zebranymi w ogólnoeuropejskiej sieci”. Ponadto podkreślono, że „istnieje pilna potrzeba wsparcia inwestycji w skuteczniejsze i sprawniejsze działania na rzecz włączenia, równości, uczestnictwa, demokracji i różnorodności. Lokalna praca z młodzieżą i polityka w zakresie tej pracy oferują wyjątkową możliwość przełożenia wszystkich tych wartości ludzkich na konkretne, praktyczne działania”.

Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJĄC:

13. plan zorganizowania, przy wsparciu finansowym z programu Erasmus+ (Młodzież), czwartej europejskiej konwencji w sprawie pracy z młodzieżą, która odbędzie się na Malcie w maju i czerwcu 2025 r.

PODKREŚLAJĄC, ŻE:

14. Młodzi ludzie nie stanowią jednorodnej grupy – są to przecież osoby o różnych tożsamościach, mające różnorakie potrzeby, zasoby, sytuacje życiowe i interesy i pochodzące z różnych środowisk. Talenty, siła, kreatywność, zaangażowanie i dążenia młodych ludzi przyczyniają się do dobrobytu i demokracji w społeczeństwie. Młodzi ludzie są jednym z atutów naszych społeczeństw, a także podmiotami praw jednostki i inicjatorami solidarności i zmian. Wielu młodych ludzi wykazuje się dużą odpornością i stale mobilizuje się w związku ze swoimi obawami, przyczyniając się w ten sposób do pozytywnych zmian w społeczeństwie⁷. Należy ich dostrzec, pomagać im, wspierać ich i wzmacniać ich pozycję w tym zakresie.
15. Młodzi ludzie w całej Unii Europejskiej stoją w obliczu zmieniającego się i złożonego społeczeństwa, które doświadcza wielu różnych bezprecedensowych zmian i wyzwań, takich jak światowy kryzys klimatyczny, pandemia COVID-19, rosyjska wojna na Te okoliczności i zjawiska mają wpływ na zdrowie psychiczne i dobrostan dzieci i młodzieży, a w ostatnich latach mocno i trwale odcisnęły się na społeczeństwach Europy.
16. Inflacja i wzrost kosztów utrzymania wynikające z powyższych wyzwań mają niezaprzeczalny wpływ na warunki życia dzieci i młodych ludzi, co z kolei może prowadzić do ich ubóstwa i zniechęcać ich do dobrowolnego angażowania się w pracę z młodzieżą, jak też utrudniać dostęp do tej pracy. Ponadto, ponieważ dezinformacja, polaryzacja i osłabienie zaufania do polityki wpływają zarówno na głos dzieci i młodzieży, jak też na ich aktywne obywatelstwo w Europie, należy ożywić demokrację, w szczególności poprzez ochronę i tworzenie przestrzeni obywatelskich. Co więcej, rozmaite zjawiska migracyjne mogą przyczynić się między innymi do większej różnorodności społeczeństw europejskich. Zmiany te kształtują krajobraz społeczny, który jeszcze bardziej pokazuje lub uwypukla nierówności, i wpływają na percepcję, zaangażowanie i pozycję młodych ludzi w społeczeństwie.

⁷ Strategia Unii Europejskiej na rzecz młodzieży na lata 2019–2027 (2018/C 456/01); pkt 17 konkluzji Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie społecznego wymiaru zrównoważonej Europy dla młodzieży (2023/C 185/06).

17. Praca z młodzieżą, funkcjonująca na styku kultury, rekreacji i czasu wolnego oraz edukacji i uczenia się, a także pracy społecznej⁸, przyczynia się do pomagania młodym ludziom, wspierania ich i wzmacniania ich pozycji. Pomaga im ona na drodze do osiągnięcia przez nich autonomii i w określeniu ich miejsca w zmieniającym się otoczeniu, zapewniając im możliwość refleksji nad wyzwaniami i wspierając ich w dokonywaniu najważniejszych dla siebie wyborów. Ponadto dowiedziono, że uczestnictwo w pracy z młodzieżą jest korzystne dla zdrowia psychicznego i dobrostanu młodych ludzi: czują oni wzajemną więź i budują poczucie przynależności, solidarności i jedności w stawianiu czoła kluczowym wyzwaniom naszych społeczeństw⁹. Praca z młodzieżą może zatem nie tylko pomóc młodym ludziom w rozwijaniu zdolności do radzenia sobie z obecnymi wyzwaniami, ale również oferuje im możliwości i procesy edukacyjne, które pomagają im zwiększyć odporność i lepiej przygotować się do radzenia sobie z nowymi i zmieniającymi się realiami¹⁰.

ŚWIADOMI, ŻE:

18. Europa, aby dawać siłę, potrzebuje wyemancypowanych, doinformowanych i zaangażowanych młodych obywateli, którzy wierzą w otwarte, demokratyczne i pokojowe społeczeństwo oparte na solidarności i poszanowaniu praw człowieka i praworządności. Praca z młodzieżą może wspierać młodych ludzi w odgrywaniu roli służącej budowaniu – z zaangażowaniem i entuzjazmem – sprawiedliwych, otwartych i pokojowych społeczeństw. Ze względu na swój charakter i zdolność przewencyjną, a także możliwości adaptowania się do zmieniających się okoliczności, praca z młodzieżą może odpowiadać na wyzwania społeczne i w niektórych sytuacjach pełni rolę naprawczą. Praca z młodzieżą przy całej swojej różnorodności i przy odpowiednim wsparciu może zaoferować młodym ludziom konkretne, bezpieczne, emancypacyjne i wyjątkowe środowisko, w którym mogą się angażować i komunikować.

⁸ Williamson, H., Coussée, F., ‘Chapter 14 – Reflective dialogue: conclusions from the history project – 12 trilemmas for youth work’, („Rozdział 14 – Dialog refleksyjny – wnioski z projektu historycznego – 12 trylematów dotyczących pracy z młodzieżą”), historia pracy z młodzieżą w Europie, tom 7 (partnerstwo między Komisją Europejską a Radą Europy w dziedzinie młodzieży, 2019), s. 193–208.

⁹ Jak wspomniano w konkluzjach Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich w sprawie kompleksowego podejścia do zdrowia psychicznego młodych ludzi w Unii Europejskiej (C/2023/1337) „istotną rolę w promowaniu dobrostanu młodych ludzi i zapobieganiu problemom zdrowia psychicznego odgrywa praca z młodzieżą”.

¹⁰ W tym względzie zob. w załączniku do niniejszej rezolucji Williamson, H., „Taking stock – Where are we now, Youth Work in a Contemporary Europe” („Podsumowanie: w jakim punkcie jesteśmy? Praca z młodzieżą we współczesnej Europie”) (październik 2023 r.), publikacja dotycząca młodzieży, wydana pod auspicjami belgijskiej prezydencji Rady Unii Europejskiej (2024 r.).

19. Bariery utrudniające angażowanie się w pracę z młodzieżą nadal istnieją i w ostatnich latach jeszcze bardziej się powiększyły. Ponadto presja społeczna i zmiany warunków życia wpływają na zaangażowanie młodych ludzi, stanowią obciążenie dla pracy z młodzieżą prowadzonej z udziałem wolontariuszy i powodują pojawianie się nowych form dobrowolnego zaangażowania młodych ludzi lub konieczność wprowadzenia nowych form takiego zaangażowania.
20. Nieodłącznym elementem pracy z młodzieżą jest tworzenie dla młodych ludzi niezbędnych warunków wstępnych i przestrzeni do eksplorowania, eksperymentowania i wzajemnego cieszenia się swoim towarzystwem w ramach pracy z młodzieżą, w szczególności w drodze uczenia się przez działanie, w tym przez zabawę i inne działania z zakresu uczenia się pozaformalnego i nieformalnego. W związku z tym różne grupy organizują, wykorzystują i współdzielą do różnych celów przestrzeń publiczną. Ponadto młodzi ludzie o mniejszych szansach mają zazwyczaj inny związek z przestrzenią publiczną i w innym zakresie są od niej zależni¹¹, co wymaga ponownego rozważenia sposobów jej organizacji. Wymaga to dalszej refleksji nad projektowaniem przestrzeni publicznej, również nad tym, w jaki sposób uwzględniać potrzeby i nawyki różnych grup, tak aby tworzyć niezbędne warunki wstępne i przestrzenie potrzebne do pracy z młodzieżą.
21. Aby społeczne oddziaływanie pracy z młodzieżą – w tym na szczeblu lokalnym – było bardziej doceniane i cieszyło się większym uznaniem – praca ta musi być bardziej dostrzegalna i konkretna. Uznawalność pracy z młodzieżą¹² w społeczeństwie pozostaje ważnym wyzwaniem w Europie i jest jednym z celów europejskiego programu pracy z młodzieżą. Ponadto należy zwracać jeszcze większą uwagę na uznawanie umiejętności i kompetencji nabywanych lub rozwijanych w ramach pracy z młodzieżą.

¹¹ M. Moris & M. Loopmans (2019) De-marginalizing youngsters in public space: critical youth workers and local municipalities in the struggle over public space in Belgium, („Demarginalizacja młodych ludzi w przestrzeni publicznej: kluczowe osoby pracujące z młodzieżą i gminy w walce o przestrzeń publiczną w Belgii”), *Journal of Youth Studies*, 22:5, s. 694–710.

¹² Interpretowana zgodnie z deklaracją końcową 3. Europejskiej Konwencji w sprawie Pracy z Młodzieżą – Signposts for the Future („Drogowskaz na przyszłość”), Bonn, 10 grudnia 2020 r., s. 12–14.

22. Aby praca z młodzieżą mogła przynosić rezultaty, należy traktować ją priorytetowo na wszystkich szczeblach, od lokalnego poprzez regionalny i krajowy, aż po europejski i międzynarodowy. Rozwój wysokiej jakości pracy z młodzieżą można osiągnąć za pomocą ukierunkowanej polityki i środków wsparcia na wszystkich szczeblach, stosując zaangażowane i przyszłościowe podejście. Władze lokalne i regionalne oraz organizacje młodzieżowe są najbliższym codziennego życia młodych ludzi i odgrywają ważną rolę we wspieraniu rozwoju wysokiej jakości pracy z młodzieżą.

DAŻĄ W ZWIĄZKU Z TYM DO ZAJĘCIA SIĘ ROLĄ PRACY Z MŁODZIEŻĄ W EUROPIE, KTÓRA DAJE SIŁĘ, POPRZEZ:

23. Rozwijanie istniejących środków z zakresu polityki, określanie parametrów umożliwiających odpowiednie upozycjonowanie i adaptację pracy z młodzieżą, tak aby wspierać młodych ludzi w ich wysiłkach na drodze do osiągnięcia autonomii w nowych realiach. Cel ten ma zostać osiągnięty poprzez realną sprawczość, uczestnictwo i włączenie, w atmosferze optymalnego dobrostanu, zaangażowania politycznego i obywatelskiego oraz w poczuciu samostanowienia.
24. Wspieranie rozwoju wysokiej jakości pracy z młodzieżą¹³ i polityki w zakresie pracy z młodzieżą na wszystkich szczeblach, z należyтым uwzględnieniem szczebla lokalnego, który jest najbliższy młodym ludziom.
25. Umożliwienie tworzenia sprzyjających środowisk¹⁴, w szczególności poprzez współtworzenie tych środowisk wraz z osobami pracującymi z młodzieżą i wraz z młodymi ludźmi, tak aby działania dotyczące pracy z młodzieżą mogły być organizowane w przestrzeni publicznej w sposób najbardziej dostosowany do potrzeb młodych ludzi.

¹³ Jak przedstawiono w załączniku pt. „Opisy” w niniejszej rezolucji.

¹⁴ Jak przedstawiono w załączniku pt. „Opisy” w niniejszej rezolucji.

26. Zapewnienie równego dostępu do pracy z młodzieżą wszystkim młodym ludziom, w tym dzięki stosowaniu działań informacyjnych na ten temat, na przykład poprzez wspieranie sieci łączących pracę z młodzieżą z pracą społeczną, a także, w stosownych przypadkach, odpowiednich interesariuszy z innych dziedzin pracujących z młodymi ludźmi o mniejszych szansach z reprezentującymi ich organizacjami.
27. Zapewnienie osobom pracującym z młodzieżą kształcenia, szkolenia i uczenia się, kompetencji (tj. wiedzy, umiejętności, wartości, postaw i krytycznego myślenia) oraz zasobów potrzebnych do wspierania u młodych ludzi sprawczości, zdolności oceny i umiejętności poruszania się w zmieniających się realiach.
28. Ułatwianie i wspieranie nowych form dobrowolnego i obywatelskiego zaangażowania, zarówno fizycznego, jak i internetowego.
29. Działania, dzięki którym praca z młodzieżą w zmieniających się społeczeństwach europejskich będzie się cieszyć uznaniem i będzie doceniana¹⁵.

ZWRACAJĄ SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I KOMISJI EUROPEJSKIEJ, BY,
PRZESTRZEGAJĄC ZASADY POMOCNICZOŚCI, W SWOICH OBSZARACH
KOMPETENCJI I NA ODPOWIEDNICH SZCZEBŁACH:

30. Rozwijały lub dalej wspierały – w odpowiednich przypadkach – kompleksową politykę w zakresie pracy z młodzieżą, jako uzupełnienie szerszej polityki młodzieżowej, poprzez stosowanie ram oraz trwałych mechanizmów wsparcia i finansowania na rzecz rozwoju wysokiej jakości pracy z młodzieżą, z uwzględnieniem istniejących realiów i podmiotów w pracy z młodzieżą oraz nowych, bardziej eksperymentalnych i innowacyjnych praktyk w zakresie tej pracy. Ta polityka w zakresie pracy z młodzieżą powinna stanowić rozwinięcie istniejących inicjatyw politycznych związanych z pracą z młodzieżą, opierać się na dowodach i wiedzy oraz być pogłębianą w ścisłej współpracy ze wspólnotą praktyków zajmujących się pracą z młodzieżą.

¹⁵ Zgodnie z opisem zawartym w załączniku pt. „Opisy” w niniejszej rezolucji.

31. Wspierały rozwój, realizację, ocenę i promowanie wysokiej jakości pracy z młodzieżą na wszystkich szczeblach, z należyтым uwzględnieniem szczebla lokalnego, oraz nadal pomagały we wzmocnieniu rozwoju, realizacji i oceny wysokiej jakości pracy z młodzieżą, w szczególności w – odpowiednich przypadkach – w ramach europejskiego programu pracy z młodzieżą.
32. Wykorzystywały intersekcjonalność jako środek rozpoznania i zrozumienia barier i wyzwań, które napotykają młodzi ludzie, zwłaszcza osoby o mniejszych szansach, w dostępie do pracy z młodzieżą, oraz podejmowały działania w celu pokonania tych barier. Środki i działania z zakresu polityki powinny mieć zarówno charakter zapobiegawczy, jak i responsywny, tak aby uwzględnić całą gamę różnorodnych tożsamości młodych ludzi oraz napotykanym przez nich barier i wyzwań.
33. Pomagały młodym ludziom w uzyskiwaniu przyjaznych dla nich informacji na temat wysokiej jakości pracy z młodzieżą i równego dostępu do tej pracy oraz zachęcały do tworzenia takich informacji. Ponadto, poprzez działania z zakresu pracy z młodzieżą, zadbały o to, by młodzi ludzie mieli równy dostęp do wysokiej jakości informacji na temat swoich praw, obowiązków i możliwości oraz, aby czerpali korzyści z tych informacji.
34. Ułatwiały i wspierały nowe i innowacyjne formy dobrowolnego i obywatelskiego zaangażowania, zarówno fizycznego, jak i wirtualnego, oraz zapewniały zasoby, przestrzenie i inne formy wsparcia dla tych nowych form pracy z młodzieżą.

35. Konieczne są dalsze wysiłki na rzecz ułatwiania, ustanowienia, współtworzenia i, w miarę możliwości, współprowadzenia sprzyjających środowisk, które są niezbędne do zapewnienia, by działania z zakresu pracy z młodzieżą mogły być organizowane w przestrzeni publicznej w sposób najbardziej odpowiedni dla beneficjentów tych działań, w szczególności poprzez:
- a) angażowanie młodych ludzi w organizację przestrzeni publicznej, a tym samym wykorzystanie w organizacji przestrzeni publicznej perspektywy włączania młodzieży, aby umożliwić budowanie sprzyjającego środowiska do pracy z młodzieżą oraz tworzenie i ochronę przestrzeni obywatelskich;
 - b) dalsze tworzenie dla młodych ludzi lub wspieranie fizycznych i wirtualnych dostępnych przestrzeni stowarzyszeniowych, w których można realizować i promować działania w zakresie pracy z młodzieżą;
 - c) rewitalizacja procesów uczenia się poprzez działanie, w tym działalności społecznej mającej formę zabawy („la vie associative”¹⁶) w ramach pracy z młodzieżą. Można to osiągnąć poprzez stworzenie kultury użytecznej zabawy w celu dostrzeżenia procesu uczenia się poprzez działanie i zwracania uwagi na ten proces; obejmuje to również zabawę jako technikę uczenia się pozaformalnego lub nieformalnego; środki te przyczyniają się do wzmocnienia poczucia pewności młodych ludzi w przestrzeni społecznej oraz do rozwijania ich kreatywności i kompetencji społecznych. To z kolei wspiera uczenie się przez całe życie i we wszystkich dziedzinach życia, a także zdolności do poruszania się w różnych sytuacjach społecznych,
 - d) tworzenie kultury uczestnictwa poprzez zastosowanie metod dostosowanych do danej problematyki, do danych grup młodych ludzi i do kontekstu, w którym zachodzi uczestnictwo,

¹⁶ Pojęcie „la vie associative” zob. Williamson, H., „Taking stock – Where are we now, Youth Work in a Contemporary Europe” („Podsumowanie: w jakim punkcie jesteśmy? Praca z młodzieżą we współczesnej Europie”), (październik 2023 r.), s. 111 i nast.

36. zmierzanie w kierunku perspektywy oddolnej poprzez wykorzystywanie na szczeblu europejskim lokalnej wiedzy, doświadczenia i praktyki w zakresie organizacji lokalnej pracy z młodzieżą. W odpowiednich przypadkach można to osiągnąć poprzez zapewnienie gminom i innym władzom lokalnym lub regionalnym zasobów, kanałów i platform do prowadzenia wymiany, tak aby pozwolić im doświadczyć tożsamości europejskiej, współpracować i wzbogacić szczebel lokalny o wymiar europejski, na przykład w ramach istniejących programów UE lub poprzez wzmocnienie wielopoziomowego sprawowania rządów.
37. wzmoczenie wysiłków na rzecz stworzenia równych warunków działania dla osób pracujących z młodzieżą w całej Europie, z myślą o dostosowaniu kształcenia i szkolenia osób pracujących z młodzieżą w całej Unii Europejskiej, pod kątem ustanowienia profili i, w stosownych przypadkach, kompetencji obejmujących wiedzę, postawy, umiejętności, wartości i krytyczne zrozumienie, które są niezbędne do zapewnienia wysokiej jakości pracy z młodzieżą. To wspólne rozumienie można osiągnąć poprzez wymianę dobrych praktyk w całej Unii Europejskiej i powinno ono uwzględniać istniejące ramy kompetencji i narzędzia oceny, takie jak europejska strategia szkoleniowa na rzecz pracy z młodzieżą, portfolio dotyczące pracy z młodzieżą i projekt Youth Pass.
38. wspieranie kształcenia i szkolenia wolontariuszy i osób pracujących z młodzieżą za wynagrodzeniem, w szczególności poprzez dalsze wdrażanie konkluzji Rady w sprawie kształcenia i szkolenia osób pracujących z młodzieżą, inteligentnej pracy z młodzieżą i cyfrowej pracy z młodzieżą, ponadto dalsze uznawanie i walidacja pracy z młodzieżą poprzez wspieranie kształcenia, szkolenia, perspektyw zawodowych i ścieżek kariery osób pracujących z młodzieżą oraz dostarczanie informacji na temat dostępnych możliwości szkoleniowych i dzielenie się nimi.

39. poprawa uznawania pracy z młodzieżą jako środka wspierania młodych ludzi we wchodzeniu w dorosłość i autonomii; dostrzeżenie, że praca ta ma faktyczny wpływ na jej beneficjentów, a fakt ten zasługuje na większe rozpropagowanie;
40. uwypuklanie roli pracy z młodzieżą jako motoru włączenia społecznego poprzez stymulowanie, wspieranie, dokumentowanie i eksponowanie różnorodności pracy z młodzieżą i jej uczestników, z uwzględnieniem faktu, że młodzi ludzie nie są jednorodną grupą, a tym samym mają różne tożsamości i różnorodne potrzeby i zasoby, pochodzą z różnych środowisk, mają różne sytuacje życiowe i różnorodne zainteresowania;
41. stworzenie warunków, które umożliwią organizacjom społeczeństwa obywatelskiego na wszystkich odpowiednich szczeblach większe zaangażowanie się we współpracę na szczeblu UE, tak aby praca z młodzieżą znalazła się bardziej w centrum uwagi, a także aby zwiększyć szanse młodych ludzi oraz podnieść jakość i innowacyjność w pracy z młodzieżą na wszystkich szczeblach;
42. dostarczanie informacji na temat wyników odpowiednich projektów SNAC, koordynowanie i wykorzystywanie potencjału tych wyników oraz, w odpowiednich przypadkach, włączanie ich do planów polityki;
43. prowadzenie lub kontynuacja badań i gromadzenie, wraz z odpowiednimi podmiotami, zdezagregowanych danych na temat beneficjentów pracy z młodzieżą, osób pracujących z młodzieżą, zrównoważonego charakteru działań oraz wpływu i dostępności pracy z młodzieżą; we współpracy z decydentami politycznymi, osobami pracującymi z młodzieżą, a także naukowcami zajmującymi się młodzieżą i pracą z młodzieżą, zbadanie i opracowanie sposobów pomiaru zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych wyników dla beneficjentów i wpływu na beneficjentów, przy użyciu ilościowych i jakościowych metod badawczych. Pozwoli to osobom pracującym z młodzieżą na refleksję nad ich pracą oraz na wyeksponowanie wyników i wpływu ich działań.

WZYWAJĄ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE, NA ODPOWIEDNICH SZCZEBŁACH
I Z NALEŻYTYM UWZGLĘDNIENIEM ICH SPECYFIKI KRAJOWEJ, DO

44. wspierania władz lokalnych, poprzez dostarczanie informacji na temat polityk i zasobów z zakresu pracy z młodzieżą oraz na temat zaangażowania w politykę z zakresu pracy z młodzieżą na innych szczeblach, także poprzez tworzenie optymalnych warunków dla tych polityk, zasobów i dla tego zaangażowania,
45. zapewniania niezależności pracy z młodzieżą i włączania tej pracy do głównego nurtu w innych odpowiednich sektorach, przy zapewnieniu różnorodności i jakości tej pracy, z myślą o wspieraniu młodych ludzi we wchodzeniu w dorosłość w zmieniających się czasach,
46. stymulowania lub tworzenia korzystnych warunków, dzięki którym młodzi ludzie ze wszystkich środowisk mogą uczestniczyć w projektowaniu przestrzeni publicznej i środowiska życiowego,
47. rozważenia zapewnienia wsparcia dla przestrzeni pracy z młodzieżą, na przykład poprzez długoterminowe i stabilne finansowanie dla młodzieży, oraz dla odnośnej infrastruktury dla młodzieży – obejmującej zarówno pomieszczenia, jak i tereny na wolnym powietrzu – w przestrzeni publicznej,
48. propagowania tworzenia i wykorzystywania opatrzonych znakiem jakości fizycznych i wirtualnych przestrzeni do pracy z młodzieżą oraz do współpracy z odpowiednimi instytucjami, takimi jak Rada Europy w kontekście jej znaku jakości dla ośrodków młodzieżowych;
49. promowania uczenia się przez działanie, w tym zabawy jako metody uczenia się pozaformalnego i nieformalnego w ramach regularnej oferty pracy z młodzieżą, tak aby rozwijać umiejętności życiowe beneficjentów pracy z młodzieżą.

50. Inwestowały w budowanie większej liczby partnerstw między pracą z młodzieżą a innymi sektorami w celu wzmocnienia zdolności w zakresie rzecznictwa we wspólnocie praktyków zajmujących się pracą z młodzieżą oraz zapewnienia powszechniejszego dostrzegania wkładu pracy z młodzieżą w życie młodych ludzi.
51. Prowadziły, ułatwiały i wspierały badania podłużne i badania oparte na dowodach w zakresie wpływu pracy z młodzieżą na młodych ludzi i społeczeństwo.
52. Zapewniały dalsze wspieranie administracji zajmujących się pracą z młodzieżą w opracowywaniu i wdrażaniu polityk i działań dotyczących tej pracy.
53. Ułatwiały wprowadzanie prostych procedur administracyjnych dla organizacji pracujących z młodzieżą i dążyły do wprowadzania takich procedur.
54. Ułatwiały i stymulowały innowacyjność we wspólnocie praktyków zajmujących się pracą z młodzieżą.

ZWRACAJĄ SIĘ DO KOMISJI EUROPEJSKIEJ, BY ZGODNIE Z ZASADĄ POMOCNICZOŚCI:

55. Położyła większy nacisk na rozwój polityki dotyczącej pracy z młodzieżą i zachęcała państwa członkowskie, aby wyraźnie uwzględniały, w odpowiednich przypadkach, wymiar pracy z młodzieżą w swoich krajowych politykach i programach młodzieżowych, poprzez ułatwianie wymiany najlepszych praktyk i budowania zdolności osób pracujących z młodzieżą, młodych ludzi i organizacji pracujących z młodzieżą, a także decydentów kształtujących politykę młodzieżową, w szczególności za pośrednictwem unijnych programów młodzieżowych.
56. Nasiliła promowanie synergii między strategią UE na rzecz młodzieży, w tym 11 europejskimi celami młodzieżowymi, europejskim programem pracy z młodzieżą i unijnymi programami młodzieżowymi.

57. Zbadała możliwości stworzenia specjalnych eksperymentów politycznych w ramach unijnych programów młodzieżowych, umożliwiających państwom członkowskim ustanawianie partnerstw strategicznych mających na celu rozwój wysokiej jakości pracy z młodzieżą.
58. W ramach odpowiednich inicjatyw, takich jak nowy europejski Bauhaus, zapewniła wsparcie lub kontynuowała wsparcie i zachęty dotyczące przekształcania przestrzeni publicznej, tak by były one przyjazne dla młodzieży i dla pracy z młodzieżą.
59. Zbadała możliwość ustanowienia silnego powiązania między inicjatywą nowego europejskiego Bauhausu a przestrzeniami do pracy z młodzieżą poprzez włączenie do tej inicjatywy perspektywy młodzieżowej oraz powiązania nowego europejskiego Bauhausu z możliwościami finansowania unijnego, z myślą o zapewnieniu zrównoważonego podejścia do tworzenia sprzyjających środowisk.
60. Uwypuklała rolę pracy z młodzieżą w transformacji ekologicznej i cyfrowej i w stawianiu czoła wyzwaniom demograficznym oraz tworzyła powiązania między pracą z młodzieżą a innymi obszarami interesującymi młodych ludzi, takimi jak klimat, cyfryzacja i zatrudnienie.
61. Pobudzała wymianę i współpracę między koordynatorem UE ds. młodzieży a koordynatorem Komisji Europejskiej ds. praw dziecka, a także innymi właściwymi koordynatorami Komisji Europejskiej, aby zwiększyć dostrzegalność pracy z młodzieżą we wszystkich obszarach polityki UE.

62. We współpracy z partnerstwem UE–Rada Europy na rzecz młodzieży między Komisją Europejską a Radą Europy w dziedzinie młodzieży i innymi interesariuszami pracującymi z młodzieżą na szczeblu europejskim, takimi jak organizacje społeczeństwa obywatelskiego, rozważyły możliwe sposoby oceny ewentualnego wprowadzenia europejskiego mechanizmu uznawania lub wytycznych dotyczących walidacji pracy z młodzieżą, w oparciu o systematyczne i ustrukturyzowane działania następcze połączone z oceną własną i zewnętrzną, a także odpowiednią strukturę zarządzania w ramach partnerstwa UE–Rada Europy na rzecz młodzieży.
63. Zapewniała ciągłość wiedzy na temat pracy z młodzieżą poprzez dzielenie się najlepszymi praktykami, w szczególności za pośrednictwem specjalnych sieci lub narzędzi internetowych, takich jak partnerstwo między Komisją Europejską a Radą Europy w dziedzinie młodzieży, platforma Youth Wiki, Europejski Portal Młodzieżowy, centra zasobów SALTO, sieć RAY i Europejskie Centrum Wiedzy o Polityce Młodzieżowej lub inne odpowiednie narzędzia, a także zadbała o dostrzegalność tych sieci i narzędzi.
64. W sposób strukturalny włączała przyszłe konferencje dotyczące pracy z młodzieżą do unijnych programów młodzieżowych.
65. Podnosiła świadomość i ułatwiała dostęp do unijnych programów młodzieżowych, w szczególności za pomocą dostępnych formatów zwiększających atrakcyjność tych programów oraz upraszczających zasady kalkulacji kosztów i zasady administracyjne.
66. Zapewniła odpowiednie wsparcie UE dla działań z zakresu pracy z młodzieżą, w szczególności uproszczenie, uatrakcyjnienie i zwiększenie dostępności finansowania unijnego, w tym warunków i procedur istniejących unijnych programów młodzieżowych, na przykład za pośrednictwem tych programów, dla interesariuszy pracujących z młodzieżą na szczeblu krajowym, regionalnym, a w szczególności lokalnym, zwłaszcza poprzez zastosowanie mikropodejścia i umożliwienie eksperymentów. A także usprawniła rozpowszechnianie informacji na temat dostępnych możliwości finansowania.

67. W odpowiednich przypadkach zacieśniła współpracę między UE a Radą Europy poprzez partnerstwo między Komisją Europejską a Radą Europy w dziedzinie młodzieży w celu dalszego wspierania realizacji europejskiego programu pracy z młodzieżą poprzez gromadzenie wiedzy i dowodów oraz opracowywanie narzędzi szkoleniowych. Można to osiągnąć na przykład przez:
- a) Rozważenie skoordynowanych i strukturalnych inwestycji w ramach wspomnianego partnerstwa, by poczynić postępy w realizacji procesu bońskiego oraz zapewnić synergii i powiązania między partnerstwem a innymi podmiotami przyczyniającymi się do procesu bońskiego i wspierającymi go.
 - b) Inwestowanie w rozwój wysokiej jakości pracy z młodzieżą poprzez określanie niezbędnych przyszłościowych struktur i zasobów, w odpowiednich przypadkach poprzez wypracowanie wspólnej wizji wysokiej jakości pracy z młodzieżą dzięki podejściu opartemu na dowodach, utworzenie sieci różnych interesariuszy i zapewnienie konstruktywnej współpracy między nimi, zwiększenie synergii oraz pomoc w przyjęciu skoordynowanego podejścia do kształcenia i szkolenia – zarówno osób pracujących z młodzieżą za wynagrodzeniem, jak i wolontariuszy.
 - c) Promowanie wzmocnionej współpracy poprzez sprzyjanie intensywniejszym interakcjom między osobami pracującymi z młodzieżą a specjalistami z różnych istotnych dziedzin, a tym samym poszerzanie gamy działań z zakresu pracy z młodzieżą i wspieranie innowacyjnych praktyk.
 - d) Wdrożenie środków wsparcia w celu wzmocnienia oddziaływania i znaczenia pracy z młodzieżą jako środków aktywizujących młodych ludzi poprzez demokratyczne zaangażowanie i aktywne uczestnictwo.
 - e) We współpracy z instruktorami, edukatorami i naukowcami – aktywne angażowanie osób pracujących z młodzieżą w kształtowanie rozwoju wysokiej jakości pracy z młodzieżą w ramach europejskiego programu pracy z młodzieżą.
 - f) Zbadanie sposobów monitorowania rozwoju wysokiej jakości pracy z młodzieżą w całej Europie poprzez stworzenie wskaźnika postępów w zakresie jakości pracy z młodzieżą.

ZWRACAJĄ SIĘ DO WSPÓLNOTY PRAKTYKÓW ZAJMUJĄCYCH SIĘ PRACĄ
Z MŁODZIEŻĄ, ABY:

68. Jeszcze bardziej zachęcali młodych ludzi do zaangażowania społecznego.
69. Zapewnili młodym ludziom informacje przyjazne dla młodzieży oraz równy i bezpieczny dostęp do działań z zakresu pracy z młodzieżą dla młodych ludzi i uczestnictwo w tych działaniach.
70. Stworzyli środowisko sprzyjające rozwojowi i uznawaniu wysokiej jakości pracy z młodzieżą oraz nawiązali dialog ze wszystkimi odpowiednimi partnerami w celu optymalizacji przestrzeni publicznej dla działań z zakresu pracy z młodzieżą z korzyścią dla młodych ludzi.
71. Zwiększali świadomość znaczenia ciągłej pracy nad zasobami i kompetencjami osób pracujących z młodzieżą¹⁷ oraz opracowywali programy mentoringowe i szkoleniowe dla osób chcących pracować z młodzieżą i osób już z nią pracujących.
72. Zwiększali – wśród organizacji i osób pracujących z młodzieżą – świadomość tego, jak ważne jest angażowanie się w kwestie związane z polityką, oraz wspierali nabywanie przez te organizacje i osoby kompetencji wymaganych do takiego angażowania się.
73. Posuwali do przodu działania, dzięki którym osoby pracujące z młodzieżą będą mogły inwestować w innowacje i podkreślali, że jedną z możliwych dróg innowacji jest praktyka międzynarodowa, na przykład uczestnictwo w programie Erasmus+ i w Europejskim Korpusie Solidarności.

¹⁷ Zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2018/C 189/01).

74. Propagowali uznawanie pracy z młodzieżą na szczeblu społecznym i dążyli do usunięcia barier blokujących takie uznawanie, a także nadal inwestowali w partnerstwa z innymi odpowiednimi sektorami polityki, takimi jak sektor zdrowia i jakości życia, sektor środowiska i klimatu, sektor kształcenia i szkolenia, sektor współpracy międzynarodowej i wartości europejskich, sektor zatrudnienia i włączenia społecznego, a także w partnerstwa z lokalnymi i regionalnymi władzami i interesariuszami, by umocnić status pracy z młodzieżą jako partnerstwa społecznego.
75. Wzmacniali i rozwijali sieci organizacji pracy z młodzieżą w celu wspierania współpracy i koordynacji w rozwoju wysokiej jakości pracy z młodzieżą oraz wspierania zwiększonej interakcji i współpracy z innymi podmiotami w dziedzinie pracy z młodzieżą, w szczególności z władzami lokalnymi i regionalnymi, a także zwiększonej koordynacji i współpracy w ramach wspólnoty praktyków, by stworzyć silny ekosystem pracy z młodzieżą.
76. Dalej inwestowali we wdrażanie europejskiego programu pracy z młodzieżą oraz wnosili wkład w przyszłe konwencje dotyczące pracy z młodzieżą jako sposób na dalszy rozwój wysokiej jakości pracy z młodzieżą na wszystkich szczeblach.

ZWRACAJĄ SIĘ DO WSZYSTKICH PODMIOTÓW ZAANGAŻOWANYCH W EUROPEJSKĄ WSPÓŁPRACĘ W KWESTIACH MŁODZIEŻOWYCH¹⁸, BY STARAŁY SIĘ:

77. Ustanawiać synergie, współpracę i koordynację z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego działającymi w dziedzinie młodzieży i pracy z młodzieżą.

¹⁸ „Opierając się na doświadczeniach i decyzjach w zakresie współpracy na rzecz młodzieży w ostatnich latach, strategia Unii Europejskiej na rzecz młodzieży na lata 2019–2027 ma za cel zajęcie się obecnymi i przyszłymi wyzwaniami stojącymi przed młodymi osobami w całej Europie. Strategia UE na rzecz młodzieży to ramy obejmujące cele, zasady, priorytety, kluczowe dziedziny i środki współpracy w zakresie polityki młodzieżowej skierowane do wszystkich właściwych interesariuszy, z odpowiednim uwzględnieniem ich odnośnych kompetencji oraz zasady pomocniczości. Właściwymi interesariuszami są m.in. państwa członkowskie UE, odpowiednie instytucje Unii Europejskiej i inne organizacje międzynarodowe, takie jak Rada Europy, organy lokalne i regionalne, rady młodzieżowe, organizacje młodzieżowe, organizacje pracujące z młodymi osobami, osoby pracujące z młodzieżą, naukowcy prowadzący badania nad młodzieżą oraz podmioty społeczeństwa obywatelskiego, a także struktury programu Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności oraz programów następczych”. Rezolucja w sprawie ram europejskiej współpracy na rzecz młodzieży: Strategia Unii Europejskiej na rzecz młodzieży na lata 2019–2027 (2018/C 456/01).

Tło polityczne

Unia Europejska

- Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich w sprawie kompleksowego podejścia do zdrowia psychicznego młodych ludzi w Unii Europejskiej (C/2023/1337),
- Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie promowania wymiaru międzypokoleniowego w obszarze młodzieży w celu wspierania dialogu i spójności społecznej (2022/C 495/03),
- Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Strategia UE na rzecz praw dziecka”, COM(2021) 142 final,
- Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie ochrony i tworzenia dla młodych ludzi przestrzeni obywatelskich, które ułatwiają merytoryczne uczestnictwo młodzieży (2021/C 501 I/04),
- Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie ram tworzenia europejskiego programu pracy z młodzieżą (2020/C 415/01),
- Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie zwiększania szans młodych ludzi w obszarach wiejskich i regionach oddalonych (2020/C 193/03),

- Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie pt. „Cyfrowa praca z młodzieżą” (2019/C 414/02),
- Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie pt. „Kształcenie i szkolenie osób pracujących z młodzieżą” (2019/C 412/03),
- Rezolucja Rady Unii Europejskiej i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie ram europejskiej współpracy na rzecz młodzieży: Strategia Unii Europejskiej na rzecz młodzieży na lata 2019–2027 (2018/C 456/01),
- Zalecenie Rady w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2018/C 189/01),
- Konkluzje Rady w sprawie inteligentnej pracy z młodzieżą (2017/C 418/02),
- Konkluzje Rady w sprawie roli pracy z młodzieżą we wspieraniu rozwijania podstawowych umiejętności życiowych młodych ludzi, które ułatwiają im pomyślne wchodzenie w dorosłość, aktywne obywatelstwo i życie zawodowe (2017/C 189/06)
- Konkluzje Rady w sprawie wpływu dobrej jakościowo pracy z młodzieżą na rozwój, dobrostan i włączenie społeczne młodych ludzi (2013/C 168/03),
- Zalecenie Rady w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego (2012/C 398/01),

- Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie na temat pracy z młodzieżą (2010/C 327/01),
- Biała księga Komisji Europejskiej „Nowe impulsy dla młodzieży europejskiej” (COM(2001) 681 final),
- Konferencja w sprawie przyszłości Europy – sprawozdanie z wyników (maj 2022 r.).

Rada Europy

- Zalecenie CM/Rec (2023)9 Komitetu Ministrów Rady Europy w sprawie aktywnego uczestnictwa młodzieży z mniejszości narodowych w życiu politycznym,
- Rezolucja CM/Res (2020)2 Komitetu Ministrów Rady Europy w sprawie strategii Rady Europy w sektorze młodzieży 2030,
- Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych, Praca z młodzieżą: rola władz lokalnych i regionalnych (CG-FORUM(2021)01-02final),
- Zalecenie CM/Rec(2017)4 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich w sprawie pracy z młodzieżą,
- Zalecenie CM/Rec(2010)8 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich w sprawie informowania młodzieży,

Partnerstwo między Komisją Europejską a Radą Europy w dziedzinie młodzieży:

- Przeanalizowane cele europejskiej polityki w zakresie pracy z młodzieżą: Rola partnerstwa na rzecz młodzieży między UE a Radą Europy w relacjach między Unią Europejską a Radą Europy (2021).

Opisy

Dobra jakościowo praca z młodzieżą

Praca z młodzieżą to szeroki termin obejmujący zróżnicowane działania o charakterze społecznym, kulturalnym, edukacyjnym, środowiskowym, sportowym i politycznym, realizowane przez młodych ludzi, z młodymi ludźmi i na rzecz młodych ludzi, zarówno w grupach, jak i indywidualnie. Można ją uznać za szczególne i wyjątkowe podejście w szerszym spektrum systemów pedagogicznych i edukacyjnych (edukacja, ochrona socjalna, prewencja, wymiar sprawiedliwości, szkolenia, szanse na zatrudnienie itp.), często wspieranych lub tworzonych przez rządy. Wykonywana jest przez osoby pracujące z młodzieżą za wynagrodzeniem lub w ramach wolontariatu i opiera się na procesach uczenia się pozaformalnego i nieformalnego skupionych na młodych ludziach przy ich dobrowolnym uczestnictwie.

Praca z młodzieżą zakłada współpracę z młodymi ludźmi i społecznościami, w których żyją. Jej celem jest ułatwienie młodym ludziom aktywnego uczestnictwa i integracji w ich społecznościach oraz wspomaganie ich w podejmowaniu decyzji. Jest podstawową funkcją jest wpływanie w istotny sposób na rozwój osobisty i społeczny młodych ludzi, na ich uczestnictwo w życiu społecznym oraz na zmiany życiowe, przez które przechodzą. Praca z młodzieżą tworzy przestrzeń dla stowarzyszeń i pomostów, aby wspierać młodych ludzi we wchodzeniu w dorosłość i w osiąganiu autonomii¹⁹. Te przestrzenie i pomosty pomagają beneficjentom odnaleźć konstruktywne ścieżki w życiu i podążać nimi, przyczyniając się w ten sposób do rozwoju osobistego i społecznego beneficjentów oraz wnosząc wkład w ogół społeczeństwa. Okazało się, że praktyka pracy z młodzieżą pozwala zapewnić stabilne i atrakcyjne otoczenie wspierające aktywną demokrację i zaangażowanie obywatelskie. Praca z młodzieżą odgrywa zatem kluczową rolę we wspieraniu dobrowolnego i konstruktywnego zaangażowania młodych ludzi. Tworzy ona również środowisko obejmujące użyteczną zabawę, w której młodzi ludzie mogą wzajemnie cieszyć się swoim towarzystwem. Środowisko to wzmacnia kreatywność młodych ludzi i ich kompetencje społeczne, zwłaszcza w odniesieniu do solidarności i współistnienia w demokracji. Europejskie działania z zakresu pracy z młodzieżą otwierają możliwości zapoznania się z wymiarem europejskim, a tym samym dają młodym ludziom kompetencje potrzebne do rozwoju europejskiego poczucia przynależności, a także do funkcjonowania w zglobalizowanym świecie, przy jednoczesnym wspieraniu międzynarodowego porozumienia i budowania pokoju. Działania z zakresu pracy z młodzieżą na wszystkich szczeblach mają zatem pozytywne skutki społeczne, przyczyniają się do fizycznego

¹⁹ Jak stwierdzono w deklaracji drugiej Europejskiej Konwencji w sprawie Pracy z Młodzieżą.

i psychicznego dobrostanu młodych ludzi oraz pomagają ożywić demokrację i stawiać czoła globalnym wyzwaniom.

Praca z młodzieżą jest tworzona dla młodych ludzi, wraz z nimi i przez nich. Należy wzmocnić ich pozycję jako współodpowiedzialnych i współtworzących pracę z młodzieżą oraz projekty i stowarzyszenia w tej dziedzinie. Osoby pracujące z młodzieżą, zarówno za wynagrodzeniem, jak i wolontariacko, zapewniają realizację tych przestrzeni i wspierają działania rówieśnicze.

Praca z młodzieżą ma być otwarta dla wszystkich młodych ludzi, w tym osób o mniejszych szansach, takich jak osoby z obszarów wiejskich, oddalonych, peryferyjnych i słabiej rozwiniętych oraz regionów najbardziej oddalonych, a także tych osób, których pełne uczestnictwo w życiu politycznym i społecznym jest zagrożone z powodu niekorzystnej sytuacji indywidualnej lub strukturalnej lub z powodu dyskryminacji indywidualnej lub strukturalnej. Praca z młodzieżą ma być motorem włączenia społecznego. Działania z zakresu pracy z młodzieżą przynoszą korzyści młodym ludziom i, w odpowiednich przypadkach, dzieciom od najmłodszych lat.

Sprzyjające środowisko

Praca z młodzieżą powinna korzystać ze sprzyjającego środowiska, które będzie aktywnie włączające i angażujące społecznie, kreatywne i bezpieczne, które będzie wspierało uczenie się i które będzie łączyć zabawę z powagą i spontaniczność z planowaniem. Środowisko to powinno charakteryzować się dostępnością, w tym na obszarach wiejskich, oddalonych, peryferyjnych i słabiej rozwiniętych oraz w regionach najbardziej oddalonych, a także otwartością i elastycznością, oraz powinno promować dialog międzykulturowy i międzypokoleniowy. To sprzyjające środowisko opiera się na odpowiednich, wyważonych i zróżnicowanych systemach, strukturach i infrastrukturze wsparcia, utworzonych i wdrożonych w ścisłej współpracy ze wspólnotą praktyków zajmujących się pracą z młodzieżą. Ponadto jest ono kształtowane wspólnie z młodymi ludźmi i osobami pracującymi z młodzieżą, z myślą o potrzebach beneficjentów pracy z młodzieżą, w szczególności poprzez umożliwienie młodym ludziom i osobom pracującym z młodzieżą udziału w projektowaniu, współtworzeniu, współzarządzaniu i funkcjonowaniu w przestrzeni publicznej.

Spółeczne docenienie i uznanie podkreśla wkład w społeczeństwo i role społeczne pracy z młodzieżą, w tym m.in. jej działanie prewencyjne, jej rolę w transformacji ekologicznej i cyfrowej, w promowaniu, praktykowaniu, a tym samym ożywianiu demokracji, w stawianiu czoła wyzwaniom demograficznym, jej rolę w budowaniu społeczności, w nauczaniu norm i wartości, w przyczynianiu się do samodzielności i ogólnego dobrostanu młodych ludzi, w promowaniu konstruktywnych i opartych na rozwiązaniach postaw, we wzmacnianiu głosu młodych ludzi, we wspomaganiu tworzenia polityki młodzieżowej dostosowanej do realiów i potrzeb młodych ludzi oraz w kształtowaniu zaangażowanych obywateli²⁰. Poprzez docenianie i uznawanie dostrzega się również, że uczestnictwo w działaniach związanych z pracą z młodzieżą sprzyja m.in. włączeniu społecznemu i pomaga w budowaniu inkluzywnych, spójnych i pokojowych społeczeństw, a także zapewnia istnienie, dostępność i dostrzegalność możliwości udziału w działaniach związanych z pracą z młodzieżą.

²⁰ W 2010 r. ustalono, że „praca z młodzieżą może również mieć wartość dodaną społeczną, ponieważ może: propagować udział w życiu społecznym, odpowiedzialność społeczną, wolontariat i aktywność obywatelską; pomóc budować społeczność i wzmacniać społeczeństwo obywatelskie na wszystkich szczeblach (np. dialog międzypokoleniowy i międzykulturowy); pomóc młodzieży rozwijać kreatywność, świadomość kulturową i społeczną, przedsiębiorczość i innowacyjność; dać wszystkim dzieciom i młodym ludziom szansę włączenia społecznego; stać się dostępną dla młodzieży o mniejszych szansach, dzięki wykorzystaniu różnych elastycznych metod, które można szybko modyfikować. Praca z młodzieżą ma zatem w społeczeństwie wieloraką funkcję i może sprzyjać strategiom związanym z problematyką młodzieżową, np. uczeniu się przez całe życie, włączeniu społecznemu czy zatrudnieniu. Praca z młodzieżą – niezależnie od tego, czy podejmują ją ochotnicy czy profesjonaliści – daje istotne możliwości społeczno-ekonomiczne, gdyż może generować działalność gospodarczą, zapewnia infrastrukturę, przynosi korzyści gospodarcze oraz zwiększa zatrudnienie (młodzieży). Rynek pracy może korzystać z osobistych i zawodowych umiejętności i kompetencji nabywanych w ramach pracy z młodzieżą przez uczestników, osoby zaangażowane czy liderów młodzieżowych. Takie umiejętności i kompetencje powinny być odpowiednio cenione i faktycznie uznawane.” Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie na temat pracy z młodzieżą (2010/C 327/02).

Definicje

Wspólnota praktyków zajmujących się pracą z młodzieżą²¹

W dziedzinie pracy z młodzieżą wspólnotę praktyków należy rozumieć jako grupę osób (profesjonalistów lub nieprofesjonalistów), które są zainteresowane rozstrzygnięciem jakiejś kwestii, podniesieniem umiejętności i uczeniem się od siebie nawzajem. Wspólnota praktyków zajmujących się pracą z młodzieżą to interesariusze ze wszystkich szczebli – od lokalnego po europejski, tacy jak: – osoby pracujące z młodzieżą i liderzy młodzieżowi; – osoby zarządzające pracą z młodzieżą; – wykonawcy projektów; – akredytowane i niezależne organizacje zajmujące się pracą z młodzieżą; – trenerzy; – naukowcy; – edukatorzy osób pracujących z młodzieżą; – społeczności lokalne i gminy; – agencje narodowe programów Erasmus+ Młodzież i Europejski Korpus Solidarności; – przedstawicielstwa młodzieży i młodzież oraz osoby kształtujące politykę młodzieżową. Wszystkie podmioty składające się na wspólnotę praktyków zajmujących się pracą z młodzieżą mają w ramach stosownych zakresów kompetencji różne uprawnienia, role i zdolności w kwestii rozwijania pracy z młodzieżą.

Zabawa

Do celów niniejszej rezolucji uczenie się przez działanie, w tym zabawa, jest sposobem uczenia się pozaformalnego, które przyczynia się do wzmocnienia poczucia pewności dzieci i młodzieży w przestrzeni społecznej oraz do rozwijania ich kompetencji społecznych. Zabawa jest działalnością o zasadniczym znaczeniu dla dzieci i młodzieży; obejmuje aktywności fizyczne oraz gry i zabawy polegające na rywalizacji, a także zachowania stymulujące wyobraźnię, eksplorację i zachowania społeczne, które są nieodzowne do ich dobrostanu, zdrowia i rozwoju. Zróżnicowane formy zabawy preferowane przez różne grupy wiekowe, w tym przez młodych ludzi poszukujących swojej tożsamości, są kluczowe dla ich wchodzenia w dorosłość i ich poczucia przynależności²².

²¹ Zob. Załącznik II do rezolucji Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie ram tworzenia europejskiego programu pracy z młodzieżą (2020/C 415/01).

²² ONZ, Komitet Praw Dziecka, Komentarz ogólny nr 17 (2013) w sprawie prawa dziecka do wypoczynku i czasu wolnego, do uczestniczenia w zabawach i zajęciach rekreacyjnych, w życiu kulturalnym i artystycznym (art. 31).

Inne zasoby

- Schild, H. „Mapping existing European Youth Policy Strategies on Youth Work” („Uporządkowanie istniejących strategii polityki młodzieżowej w zakresie pracy z młodzieżą”), publikacja dotycząca młodzieży, wydana pod auspicjami belgijskiej prezydencji Rady Unii Europejskiej (2024 r.),
- Williamson, H., Taking stock – Where are we now, Youth Work in a Contemporary Europe („Podsumowanie: w jakim punkcie jesteśmy? Praca z młodzieżą we współczesnej Europie”) (październik 2023 r.), publikacja dotycząca młodzieży, wydana pod auspicjami belgijskiej prezydencji Rady Unii Europejskiej (2024 r.),
- 3. Europejska Konwencja w sprawie Pracy z Młodzieżą (Bonn, 2020 r.) – deklaracja końcowa,
- M. Moris & M. Loopmans (2019) De-marginalizing youngsters in public space: critical youth workers and local municipalities in the struggle over public space in Belgium, („Demarginalizacja młodych ludzi w przestrzeni publicznej: kluczowe osoby pracujące z młodzieżą i gminy w walce o przestrzeń publiczną w Belgii”), Journal of Youth Studies, 22:5, s. 694–710.
- 2. Europejska Konwencja w sprawie Pracy z Młodzieżą (Bruksela, 2015 r.) – deklaracja końcowa.
- 1. Europejska Konwencja w sprawie Pracy z Młodzieżą (Gandawa, 7–10 lipca 2010 r.) – deklaracja końcowa.

Główne wnioski z europejskiej konferencji na temat lokalnej pracy z młodzieżą i demokracji, która odbyła się w dniach 20–23 lutego 2024 r. w Brukseli podczas belgijskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej – Guy Redig (sprawozdawca generalny):

1. Lokalna praca z młodzieżą (1) tworzy nadzwyczajne środowisko dla demokracji w praktyce i inspiracji do aktywnego zaangażowania w życie społeczne, wpaja silne przekonanie, że jak najszybciej należy dać dzieciom szanse na uczestnictwo, oraz (2) ucieleśnia kluczową cechę lokalnej pracy z młodzieżą jako sposobności dla młodych ludzi do wspólnego cieszenia się młodością, ponieważ zabawa i spontaniczność warunkują wiele innych pozytywnych skutków, takich jak uczenie się i pogłębianie różnych kompetencji, zaangażowanie w różne działania demokratyczne, zdolność do podjęcia odpowiedzialności i rozliczalność oraz (3) stanowi pomost do wielu innych działań pedagogicznych, takich jak edukacja, praca społeczna i kulturalna.

2. Inwestując w solidną i długoterminową politykę w zakresie lokalnej pracy z młodzieżą, opartą na intensywnym dialogu i uczestnictwie, samorządy lokalne stwarzają solidne warunki dla optymalnego rozwoju lokalnej pracy z młodzieżą. W związku z tym gminy potrzebują ram, aby naszkicować i zainspirować proces budowy trwałych lokalnych systemów wsparcia, dostosowanych do indywidualnych potrzeb. Państwa członkowskie powinny inwestować we wspólne kształtowanie tych ram z podmiotami lokalnymi zebranymi w ogólnoeuropejskiej sieci. Ramy te mogą być inspirowane pojęciem „tworzenia przestrzeni” rozumianej jako przestrzeń psychiczna²³, fizyczna²⁴ i polityczna²⁵ w perspektywie długoterminowej²⁶ i powinny obejmować wysiłki na rzecz optymalizacji cech zarówno wolontariuszy, jak i zawodowych osób pracujących z młodzieżą.
3. Unia Europejska i Rada Europy, już teraz aktywnie działające i stymulujące lokalną pracę z młodzieżą (polityka), mogą zwiększyć i zintensyfikować swoje wysiłki ukierunkowane na ten cel poprzez dalsze inwestowanie w tworzenie sieci kontaktów, wymianę praktyk, pobudzanie badań socjologicznych (między innymi poprzez partnerstwo na rzecz młodzieży), a tym samym przyczynić się do stworzenia wspólnej płaszczyzny na rzecz ram dla polityki w zakresie lokalnej pracy z młodzieżą.
4. Istnieje pilna potrzeba utrzymania inwestycji w skuteczniejsze i wydajniejsze praktyki w zakresie trudnych, lecz priorytetowych celów, takich jak włączenie społeczne, równość, uczestnictwo, demokracja i różnorodność. Lokalna praca z młodzieżą i polityka w zakresie tej pracy oferują wyjątkową możliwość przełożenia wszystkich tych wartości ludzkich na konkretne, praktyczne działania, a tym samym przekucia haseł w dobre praktyki.

²³ Przestrzeń psychiczna: postrzeganie, zrozumienie, uznanie i poszanowanie lokalnej pracy z młodzieżą jako konkretnej oferty rekreacyjnej/na czas wolny dla dzieci i młodzieży, którą można stworzyć jedynie w drodze systematycznego i otwartego dialogu.

²⁴ Przestrzeń fizyczna: zapewnienie odpowiedniej powierzchni w pomieszczeniach/na wolnym powietrzu dla młodych ludzi jako ważnej części społeczeństwa (przestrzeń publiczna), zwłaszcza dla inicjatyw na rzecz pracy z młodzieżą (przestrzeń prywatna).

²⁵ Przestrzeń polityczna: przełożenie potrzeb młodych ludzi i osób pracujących lokalnie z młodzieżą na solidny system wsparcia rządowego poprzez dotacje, usługi, coaching; rozwijana poprzez aktywne uczestnictwo.

²⁶ Przestrzeń w czasie: realizacja tych polityk na rzecz uznania i wsparcia w perspektywie długoterminowej.